

OSVRTI

MEĐUNARODNI ZNANSTVENI SKUP DANI STJEPANA BABIĆA

Međunarodni znanstveni skup pod nazivom Dani Stjepana Babića, koji se održao u Zagrebu i Oriovcu od 28. do 30. rujna 2023., nije prvi skup posvećen akademiku Stjepanu Babiću (1925. – 2021.). Prvi je organiziran 2006. u povodu njegova 80. rođendana i s njega je objavljen i zbornik radova. (Zbornik je prikazala Nataša Babić u Jeziku, god. 55., br. 3., u 2008., koji se može naći ovdje: <https://hrcak.srce.hr/file/94594>).

Da je skup uspješno organiziran i održan, govori podatak o brojnim uglednim donatorima i sponzorima. To su bili Brodsko-posavska županija, Grad Slavonski Brod, Matica hrvatska u Zagrebu, Ogranak Matice hrvatske u Slavanskom Brodu, Sveučilište u Slavanskom Brodu, Filozofski fakultet Sveučilišta u Osijeku, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i Školska knjiga. Pozdravne riječi uputilo je čak trinaestero istaknutih imena u hrvatskome društvu, pa je, sudeći po tom kriteriju, skup Dani Stjepana Babića jedinstven. O sadržaju dijela izlaganja pisao sam u osvrtu sa skupa objavljenom u Vijencu 772. (<https://www.matica.hr/vijenac/772/hrabar-i-ustrajan-cuvar-hrvatskoga-jezika-35320/>), pa ću ovdje samo ponoviti njihova imena i afilijacije (poredano po redu nastupa): Sanda Ham, predsjednica organizacijskoga Vijeća i profesorica na Filozofskom fakultetu u Osijeku, Davor Dukić, predsjednik Hrvatskoga filološkog društva, Domagoj Tončinić, dekan Filozofskog fakulteta u Zagrebu, Ranko Matasović, tajnik Razreda za filološke znanosti HAZU-a, Miro Gavran, predsjednik Matice hrvatske, Ante Žužul, vlasnik Školske knjige, te Igor Čatić, umirovljeni profesor s Fakulteta strojarstva i

brodogradnje u Zagrebu. U Oriovcu, gdje je održan drugi dio skupa, nazočne su pozdravili Antun Pavetić, načelnik Općine Oriovac, Ivan Trojan, dekan Filozofskog fakulteta u Osijeku, Danijel Marušić, župan Brodsko-posavske županije, Mirko Duspara, gradonačelnik Slavanskoga Broda, Ivan Samardžić, rektor Sveučilišta u Slavanskom Brodu, te Ivan Medved, predsjednik Ogranak Matice hrvatske u Slavanskom Brodu.

O radu i doprinosima Stjepana Babića mnogi su pisali, a čini se da ga je znanstveno najiscrpnije opisala njegova bliska suradnica koja ga je naslijedila na mjestu urednika časopisa Jezika, Sanda Ham, profesorica s Filozofskog fakulteta u Osijeku, u radu iz 2011. u Analima Zavoda za znanstveni i umjetnički rad u Osijeku (<https://hrcak.srce.hr/file/213675>).

Međutim, šira javnost sada ima prigodu upoznati Stjepana Babića i kao privatnu osobu jer je na skupu predstavljena i njegova uređena autobiografska knjiga Na Božjim putovima u nakladi Hrvatskog filološkog društva i općine Oriovac. Stjepan Babić napisao je svoj predgovor još 2013., a knjiga integralno predstavlja sadržaj koji je prethodno objavljivao u Maruliću, časopisu za književnost i kulturu Hrvatskoga književnoga društva sv. Jeronim, tijekom pet godina od 1995. do 1999. Riječ je o prvorazrednom štivu za jezične povjesničare jer se iz njegovih detaljnih i osobnih opisa događaja iz kroatističke povijesti može mnogo toga naučiti ne samo o Stjepanu Babiću kao čovjeku koji proživljava i doživljava događaje oko sebe, nego i o društvenim i jezičnopolitičkim okolnostima u kojima se nalazio hrvatski jezik u drugoj polovici 20. stoljeća. Za proučavatelje suvremene jezične povijesti, riječ je o dragocjenoj vrsti autobiografske proze za koju bismo jako željeli da su ih bili napisali i drugi njegovi suvremenici jer bismo tako mogli dublje i

slojevitije razumjeti razvoj hrvatskoga jezika u 20. stoljeću. Svojim opisima svjesno je izložio svoja intimna razmišljanja javnosti ne mareći što će netko poslije reći o njemu, a upravo ta karakterna crta dobro opisuje Stjepana Babića kao hrabru, izravnu, nealkulirajuću, polemičnu i nekonformističku osobu. Iako sam imao prigode upoznati se i razgovarati s vodećim kroatistima 1990-ih, kada sam studirao hrvatski jezik i književnost na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, Stjepan Babić bio je jedan od rijetkih koji se usudio izići iz svoje zone profesorskog komfora savjetujući me oko mojih mladenačkih zanosa u kroatističkoj znanosti i struci.

Dane Stjepana Babića organizirali su Hrvatsko filološko društvo – časopis Jezik i Općina Oriovac s pokroviteljstvom Razreda za filološke znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Upravo je uređivanje časopisa Jezika u središtu Babićeve rada, a o čemu je govorila sadašnja urednica časopisa, Sanda Ham, u svojem pozdravnom govoru. Jezik, najstariji časopis Hrvatskoga filološkog društva (HFD) s dugom sedmadesetljetnom tradicijom, koji je svojevremeno služio i kao njegovo službeno glasilo, prolazio je kroz mnogobrojne političke i izdavačke izazove, a prolazi ih i danas. Uloga Jezika i HFD-a u razvoju hrvatskoga jezika važna je upravo onoliko koliko je važna uloga Stjepana Babića u njegovu vođenju. Preko Jezika Babić je imao prilike objaviti svoje mnogobrojne tekstove opisujući i izgrađujući kulturu hrvatskoga standardnog jezika.

Akademik Mislav Ježić održao je pozvano predavanje s naslovom Stjepan Babić u hrvatskome jezikoslovlju XX. stoljeća gdje je visoko vrjednovao Babićeve prinose hrvatskomu jezikoslovlju, osobito normizaciji i tvorbi riječi.

Procijenio sam da je Babićeve središnja tematska okupacija – povijest hrvatske jezične standardizacije i hrvatska jezična

politika – bila najzastupljenija među izlagačima. Međutim, i druge teme s kojima se Stjepan Babić bavio, poput morfologije, tvorbe i leksikografije, također su bile opisane u izlaganjima. Tako veliki broj izlaganja teško je sažeti za osvrt, pa se ovdje samo navode imena izlagača po abecednom redu, a dok ne bude izdan zbornik radova, namjernici mogu o sadržaju skupa više doznati u knjižici sažetaka: <https://www.info.hazu.hr/wp-content/uploads/2023/09/Dani-Stjepana-Babica.pdf>. Izlagači su bili: Leopold Auburger, Tena Babić Sesar, Artur Bagdasarov, Marijana Bašić, Nataša Bašić, Tomislava Bošnjak Botica, Anđela Frančić, Igor Marko Gligorić, Maja Glušac, Mario Grčević, Sanda Ham, Igor Ivašković, Lovre Jelaska, Zrinka Jelaska, Ljubica Josić, Amir Kapetanović, Irena Krumes, Mile Mamić, Ivan Marković, Ana Mikić Čolić, Ranko Matasović, Dunja Pavličević-Franić, Bernardina Petrović, Dubravka Smajić, Tomislav Stojanov, Jasna Šego, Vlatka Štimac Ljubas, Vice Šunjić i Ante Žužul.

Iako postoji više nagrada koje primaju pojedinci za svoj kroatistički rad, primjerice Nagrada dr. Ivan Šreter, Nagrada Ivan Filipović i Nagrada Stjepan Ivšić, ime Stjepana Babića odabrano je da obilježi zaslužne mlade kroatiste kroz novouspostavljenu Nagradu Stjepan Babić. Prvi njezin nagrađenik je Igor Marko Glirorić, docent s Odsjeka za kroatistiku Filozofskoga fakulteta u Zagrebu.

Kroatističku zajednicu krasi činjenica da organizira znanstvene skupove i izdaje zbornike radova posvećene zaslužnim kroatistima. Tako su dosad uspješno organizirani skupovi o, primjerice, Vatroslavu Jagiću (skup posvećen 100. obljetnici smrti održao se u Varaždinu na isti dan kao i ovaj skup posvećen Stjepanu Babiću), Ljudevitu Jonkeu, Radoslavu Katičiću, Daliboru Brozoviću, Josipu Siliću i drugima. Međutim, Dani Stjepana Babića razlikuju se od drugih sličnih skupova po tome što je zaživjela ideja